

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suaui Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XVI. Mandata Legatis tradita ex inchoationis occasione. Difficultas in Gallis retinendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

egere. Haud immeritò verebantur, ne ille mortis ictus cum vita Principis nexum pacis Christianis populis refecaret. Idcirco Pontifex per celerrimum cursorem, qui Episcopum Casertanum adiret prius quàm ille Cæsaris Aulam attingeret, impensissimè ipsi mandauit, curaret, vt nexus ille iam relaxatus, nouâ aliquâ inter duos Principes affinitate restringeretur: idemque imposuit Hieronymo à Corregio, ad Regem misso, mœroris sui nuntio. ^a Noluit tamen Synodo moras dare, quin, vt omnibus pateret se ne momentum quidem temporis morari inuita Concilij post solutas sibi manus, statuit in Senatu 6. Nouembris, inchoandum Concilium 13. Decembris, quo die recurrebat tertia Dominica anniuersariæ Christi Aduentus memoriæ. Ea potiùs quàm prima selecta, tum quòd plus temporis quibusdam Episcopis suppeteret, qui denuntiationi fidem abrogantes, profectiōem protraherent; tum quòd ea Dominica ex prima voce, à qua Missæ sacrificium ducit initium, à gaudio nuncupatur, perinde ac ob similem rationem quarta solennis Ieiunii Dominica Concilij primordiis destinabatur in Diplomate ipsum indicente, quod à lætitia nominaretur. Ea de re peculiare Diploma confectum, ^b quod Legati postulauerant ^c vt in Actis reponeretur, cum ad rei dignitatem, tum ad testificandum, nec priorem moram ipsis vitio verti posse, nec inchoationem casu tunc fieri. Decretum quoque, vt ^d Episcopis Germaniæ, ne ipsi gregem suum obfidentibus lupis desererent, indulgeretur per Procuratores intercesse. At quoniam dispar ratio, quantumuis conspicua, ægrè suaderetur, qui per eam aliis posthabentur; iniunctum Legatis, vt quantum liceret, priuilegij vulgationem protraherent, cum prænosceretur, ceteros, qui exemplum huiusmodi adducturi fuissent vt cum ipsis patenter ageretur, faciliùs sibi moderaturos, vbi iam adessent, quàm coactum iri si adhuc abessent: operi siquidem, siue naturæ sit, siue artis, minus virium insumendum est vt conseruetur, quàm vt efficiatur.

C A P V T XVI.

Mandata Legatis tradita ex inchoationis occasione. Difficultas in Gallis retinendis.

Perscriptum Legatis, breuè ^e nouum Senatorum delectum à Pontifice habendum, vt effectum est, cum in Principum gratiam, ac præcipuè Cæsaris, selecto Episcopo Giennensi, Tridenti tunc commorante, de quo prius posthabito tam acerbè conquestus

1545.

a Literæ Farnesij ad Legatos, 7. Septembris 1545.

b 4. Decembris 1545. de quo in Literis Farnesij ad Legatos, 7. Decembris citatis, in aliis 16. signatis. c Literæ Legatorum ad Farnesium, 29. Nouembris, & 2. Decembris 1545. d Literæ Farnesij ad Legatos, vltim à Nouembris.

e Literæ Farnesij, 5. Octobris.

1545.

a Literæ Legatorum ad Bernardinum Maffeiū à Secretis Pontifici, 19. Decembris, 1545.
 b Literæ Farnesij ad Legatos, vii. die anni 1545.
 c In citatis iam Literis.
 d Literæ ad Farnesium, 14. Decembris, post die aperti Concilij.

questus Carolus, vt memorauimus; ^a tum ad abolendam populorum persuasionem Pontificiæ auctoritati parum decoram, numerum, haud licere Pontifici existente Concilio Purpuris impertiri.

^b Detractum est Episcopis, qui Concilio adessent, Decimarum onus, plenusque Ecclesiarum fructus iisdem concessus.

Mandata præterea ^c Legatis missa ad ea quæ percontabantur ^d Religionis articulos ante cetera esse agitandos, tamen alij quicumque oppositum flagitarent.

In illis non auctores, sed sententias damnandas: id autem tum vt breuitati consuleretur, amputatis iudiciorum ritibus factorumque probationibus; tum quò mitius in eo ageretur, relicta linguis adeundi ac se purgandi facultate.

Proscribendas non solum magis generales, sed peculiare etiam positiones, quæ per ora tunc & per scripta volitabant, & quibus nouæ hæreses nitebantur.

De reformandis moribus nec ante dogmata, neque simul cum ipsis agendum, quippe de minis præcipua & secundaria illius Synodi causa. Id verò per eam circumspectionem curandum, vt nec illa subterfugi viderentur, nec ad finem detrudi: quin præmouerent Legati, manum ipsis disciplinæ legibus admouendam, vbi Concilium in suo potissimo argumento fuisset progressum.

Audienda libenter, quæ obiectabantur aduersum Aulam Romanam, & Patrum Nationumque consilia; non quòd illis à Synodo prospiciendum, sed quòd distinctius iisdem Pontifici innotescerentibus, aptius quoque consuli ab eo possit, vt apud se statuerat.

Literis, ceterisque commentariis, Concilij nomine conscribendis, præfigendum trium Legatorum tamquam Præsidium nomen, ac Pontificis, quippe cuius ipsi personam gerebant; adeò vt non modò conuocati Concilij auctor appareret, sed coacti Caput ac Rector: cuncta verò scripta trigemino Legatorum sigillo, vel saltem primi firmarentur. Vbi contraria non superuenirent mandata, res Concilij celeriter perficiendas, vt suum esset tempori pretium, & arcerentur obretractationes, quibus tarditas impeteretur.

Facultatem ipsis tribui Indulgentias aliquas largiendi, dammodo Synodi nomine haud concederentur, vt ad quam huiusmodi concessio minimè pertinebat.

Videbitur fortasse cuiquam, in his mandatis interlucere nimiam quædam Pontificis politica cura in seruanda confirmandaque supra Concilium prærogatiua. At vulgariū est, ex ambiguitate vocum in peruersam rerum intelligentiam prolabi; vnde pleraque

sophismatum ortum habent, quod Philosophus adnotat. Hinc fit, ut in hac voce *Politica*, haud satis intelligant, quid intersit inter Politicam sinceram, sapientibusque probatam, quæ moralium virtutum principem locum tenet, cum ipsa bono publico studeat, bonorum omnium præstantissimo; & Politicam adulterinam, sic appellatam sermocinantium abusu, quæ scelestissima est inter vitia, utpote quæ illi bonorum nobilissimo aduersetur: cum ea populorum regimen solâ vtilitate peculiaris vnus capitis metiatur, eosque miseriâ premat, quod in ipsum bona redundent, cuiusmodi est Turcicæ dominationis politica.

Huius detestandæ Politicæ vitio laborarent Pontifices, vbi iura Pontificatus sibi à Christo tradita ad sui gregis vtilitatem, ab ipsis negligenter, quod vel amplitudinem vel quietem suis priuatis familiis compararent. Peccarent pariter, vbi ex ambitione maioris exercendæ potestatis, ad se conuerterent per auctoritatis abusum eam iurisdictionem, quæ peculiaribus Episcopis deberetur, & operæpretium est ut in ipsis persistat, ne Christiani cogantur Romam adire cuiusvis rei vel mediocri causâ, cum præterea quædam sint, quæ melius iudicentur ab homine ea inspectante oculis, in eadem per pauca solùm intentis, quàm ab audiente auribus, in immensam aliarum curarum varietatem distractis. E diuerso intrepidè vigilantique tueri supremum Pontificæ potestatis fastigium, est enim uerò id quod supra cetera commendabile peragi possit à Politica præstantissima. Nullius enim populi commune bonum laudabilius promouetur, quàm populi Deo maxime dilecti, Deoque fidelis. Nihil verò magis illi conducit, ut etiam cuius alij populorum, quàm optima regiminis forma. Cum itaque optima inter Christianos Ecclesiasticæ gubernationis forma sit Monarchia, ut alibi à nobis demonstratum, * nulla procuratio post Diuini cultus propagationem dignior, Religionisque studiosior in Pontifice habenda est, quàm huius Monarchiæ illæsa conseruatio: quæ tandem maiorem sibi spinarum segetem ex labore & contentionibus parit, molestiorumque hereditatem formidabilis maleuolentiæ ipsius confanguineis, quàm voluptatis fructum ex aliqua auctoritatis prærogatiua, per angustum senilis ætatis spatium, quo exacto, eadem prærogatiua relinquenda est alteri, sæpe sui suorumque minus beneuolo. Proculdubio huic sacro Principatui non aliunde grauius imminet periculum, quàm ab ambitione corrupti Concilij, tamquam ab aduersario, in quo armorum tria genera ad ipsius robur coalescerent; Potentia virium, ex auctoritate ac multitudine conspirantium; Speciosus

1545.
* In Elenchorum intro.

* In Cœcione Alexandri ad Vornatiensem Conuentum, in lib. 4.

1545.

ciosus iuris obtentus, ex colore per quorundam doctorum opinionem inducto; & Popularis fama, ex ambigua potestatis vocabulo, quam Concilia verè obtinent supra Pontifices in iis euentibus quibus quicumque supremus Princeps subdatur oportet mutationi plurimorum; vbi videlicet aut dubitatur cuiusnam è Principatus iure in sit; aut ex grauiissimi delicti causa (quod in Principe sola hæresis est) de ipsius abdicatione agitur. Quapropter quemadmodum Pontifices persanctè agent, si legitimorum Conciliorum consilia legesque custodierint, cum ea Concilia sint topomus illorum Senatus, cuius operà ex Apostolorum institutis videntur in difficillimis Ecclesiæ causis; ita haud minùs sanctè curam impendent in munienda Cathedra sibi credita tuendaque ab omni iniuria ac detrimento, quod arrogancia inconciliati Concilij moliri posset.

Redeamus in semitam. Dum cuiusvis Nationis Antistites perfundebantur gaudio, quòd non remota amplius, nec ambigua solam spem, sed certa ac ferè præsentia oculis vsurparent primoribus Concilij, vbi ceu Ecclesiæ arbitri essent confessuri, quidam ex eorum minum genere, qui intimæ prudentiæ ducunt, semper aliorum dubijs argumentisque propositis abrogare fidem, semperque fraudem operari, constanter putabant, hæc de compacto simulata. Minutius Cæsaris rei veritate compertâ admirationem potius quam lætitiâ concipiebant: etenim Cæsar, cui apertio Synodi opportuna non erat, idcirco solùm tam liberaliter consenserat, quòd sperauerat simul publicam inuidiam, simul etiam illud incommodum sibi vitandum; quippe qui inducere suum in animum non poterat, Pontificem præterquam violenter adductum iri ad constituendum Tribunal, à quo dumtaxat æmulationem timere poterat Ecclesiæ suæ potestati.

Sed res accidit, quæ nouam sollicitudinem attulit. Antistites Gallicæ mandato Regis reuocati, cum eorum absentia suis ab Ecclesiâ infructuosâ videretur, nec Synodus propinqua præ se ferret iudicia, se ab otio vmbraque pròdituram. Obstiterè Legati pro vobus horum abscessui, ostendentes, ex conditionum mutatione non solùm ipsis permitti, sed eos compelli ad interpretandam Regis voluntatem in eo pariter commutatam. Ac nihil valebat apud homines, qui cuncta sibi minùs tuta censebant, quàm obsequium parere. Hispani pro aduersâ vtriusque gentis indole, Legatos vsquebant, alienis stimulis nequaquam indigos, vt secessioni reuoluerent. Granuellanus vbi rem nouit, quòd eam apud duos Nuntios dante

a Duæ Legatorum Epistolæ ad Farnesium, 16. Nouembris, & ultimo die.

b Literæ Legatorum ad Farnesium, 26. Nouembris.
c Literæ vtriusque Nuntij Antuerpiæ, 1. Decembris 1545.

naret, tamquam discordem iis, quæ Franciscus Rex in sanctionibus pacis sponderat, pacificationem ipsam protulit, ubi Cæsarem Rex deuinxerat, ut huiusmodi Concilio consentiret: non animaduertens per eum æstum, id ipsum repugnare Cæsaris assertis in Conuentu, cum ad id adductum Regem suis officiis professus fuerat.

1545.

Post multa solerter à Legatis peracta, minasque intentatas, se ad legitimum interdictum progressuros ex diplomate Pontificio, per arctissimum obedientiæ vinculum eos ibi retinente; postremo ex tribus Gallis Episcopis, qui Tridenti aderant, ipsorum antesignanus Rhemensis inde discessit; Aquensis ibidem perstitit; Agdenis verò Tridento exiit, reditu in Galliam simulato, donec per missum ad id tabellarium de Regis mente fieret certior post compertam apertendi Concilij veritatem. Rex vtriusque consilium haud inde abeundi comprobauit. Hic nuntius, antecedente inchoationis die perlatus, cunctos sinceriori lætitiâ perfudit ad eam celebritatem in eundam, in qua concursus honestissimus nobilis, piæ, ac literatæ Nationis desiderandus non erat. Nimirum videtur quædam naturæ præsumptio, cum initium rei quasi fons torius exiit, ex bona seu praua initij conditione futuram operis integri prosperitatem seu infelicitatem, mortales ominari; æquè ac fontis ingenio, riui ingenium responderet.

* Dato 25.
Nouembriis
1545.

C A P V T XVII.

*Apertio Concilij. Et quàm plurima in hac narratione
Suauis errata.*

IN huius inchoationis historia Suauis eo planè infausto omine, de quo dictum modò, tam sæpè labitur, etiam ubi nullus ipsi ad assequendum propositum ex lapsu fructus, ut in Suauis fateri necesse sit parem notitiæ inopiam, & animositatis affluentiam, ac summam commentariorum egestatem, dum res sibi latentes enarrat. Adeoque Latinus eius interpres aliqua ipsius errata correxit, alia mitigauit, nonnulla præterit; maluitque minùs esse in interpretatione fidelis, quò auctorem minùs patefaceret in narratione infidelis. Quare cum vnus contradictionis confutatio sit alterius affirmatio, mihi, ut veram facti narrationem contexam, satis erit, quodammodò recensere ac refellere illius errata.

2 Initium ab eo ducamus quod ordine primum, tametsi pondere minimum. Ait, Mandatum aperiendæ Synodi 13. Decembris, fuisse prius Vaticanis Patribus communicatum, eorumque sententiis

SSS 2 stabi